Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia ecclesiastica, lat

Eusebius <Caesariensis>

[Straßburg], nicht nach 1475

Incipit octavus liber

urn:nbn:de:bsz:31-313482

Visual Library

aminiſtratū· hermom poſt ſe tradi-
dit . Hic vſqꝫ ad noſtri tempis p
ſecutōnem ·aplicam imibi quā ſuſ
cepat cathedram conſeruauit. Apd
alexandriā vero maximo qui ſuc-
ceſſerat dioniſio · cum dece et octo
annis ſacerdociū tranſegiſſet ·theo
nas ſuccedit . Cuiꝰ tempe achillas
eiuſdē eccleſie preſbiter·eccleſiaſtice
ſcole magiſteriū tenuit·erudicōne
fide·conuerſatōne · et moribus in
ſignis . Theonas vero cum decem
et nouem annis ſacerdocium incul
pabiliter miniſtraſſet·ſedē tradidit
petro viro inter p̄cipuos egregio·
Hic duodecim annos in ep̄atu il
lius vrbis exegit . Quorū tres an̄
pſecutōnē ·reliquos vero nouem·
diuerſis in temptatōnē generibus
duxit . Cūqꝫ ſe ſemper in omni a-
gone perſecutōnum poſitus artio
ribus vinculis continentia diſtrin
geret·et ad vtilitatem atqꝫ inſtruc-
tōnem eccleſie in verbo dei nobili-
ter inſiſteret ·ſatiſqꝫ vigilanter er-
ga oēꝫ ſacerdocij curā diebꝫ deſuda
ret·ac noctibus·nono perſecutōis
anno·ep̄atus vero ſui duodecimo
martirꝑ coronam capitis obtrun-
cacōne ꝓmeruit. Hucuſqꝫ ſucceſ-
ſiones epiſcoporum·geſtaqꝫ diūſa
domini et ſaluatoris noſtri natiui-
tate·vſqꝫ ad tempus pſecucionis ·
in qua eccleſie quoqꝫ deſtructe ſūt·
hiſtorie mandauimꝰ. De reliquo
vero agones martirum quos ipſi
pernoſmetipſos vidimus deſcriben
tes ·poſteris ad memoriam relin-
quamus ·

Explicit liber ſeptimus hiſtorie ec
cleſiaſtice·

Incipiūt capitula octaui libri hiſ-
torie eccleſiaſtice

De noſtri temporis perſecutōne ·
id ē diocleciani·maximiani et max
imi j·
De eccleſiarum ſubuerſionibꝫ ij·
De qualitate pſecucionum iij
De martiribus iiij·
De hys qui apud incomediā paſ-
ſi ſunt v·
De hys qui in domibus regis e-
rant vj ·
De egiptijs qui apud fenicem paſ
ſi ſunt vij·
De ipſa egipto viij
De thebayde ix
De filea martire x·
De hys que apud alexandriā geſ-
ta ſunt xj·
Qualiter docuerit q̄dā ex ipis xij·
De hys q̄ in frigia geſta ſūt xiij·
De alijs quoqꝫ diuerſis virorum
ac mulierum paſſionibꝫ xiiij·
De p̄poſitis eccleſiarum qui ꝑ pie
tate ſanguinē ſuū fuderunt xv
De moribus perſecutorum xvj ·
De hys q̄ extrinſecꝰ acciderūt xvij
De hys q̄ in melius conuerſa ſunt
xviij
De hys que rurſum in id ipſum v̄
ſa ſunt xix·

Expliciūt capitula octaui libri ec-
cleſiaſtice hiſtorie

Incipit octauus liber
Capitulū j ·

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

poſtolorum ſue
ceſſoribus itra
ſeptem libros a
nobis cõcluſis
in h̄ octauo vo
lumine dignũ
credidi ·etiã ea
q̄ noſtris temporib⁹ geſta ſũt poſ
teriorum memorie derelinquere· et
huic iam nobis ſermo ſumat exor
dium. Etenim añ noſtri temporis
pſecutõnem ·ꝙ mirabiliter quãq̄
magnifice p vniuerſũ mundũ ſer:
mo xp̄i et pietatis doctrina pfece:
rit· et in quantũ ſublimitatis aſcen
derit enarrare vires noſtras ſupat
noſci tñ et ex hoc poſſibile eſt . qđ
aliquãti ex principibus romanis
et facultatē regendi puincias ·iu:
riſq̄ dicendi ·noſtris prebeant ·et
coniugibus et miniſtris atq̄ vni:
uerſe domui ſue nõ ſolum credere
in dominũ iheſũ xp̄m· verũ et cum
omni fiducia ac libertate ĩ fide agē
ſinebant· ita vt illos ſibi fideles ac
familiares ducerent . De quib⁹ cer
ti erant qđ pfide xp̄i nichil pſidũ
ſapent· ſicut fuit oppinatiſſimus il
le dorotheus in cubiculo regũ qui
pꝑter fidē domini fideliſſimus i oĩ
bus habebatur. Vñ et cunctis pre
ferre honore meruit et amore. Cũ
quo et gorgoni⁹ ceteriq̄ cum ipſis
in domino fideles· vel qui intra pa
laciũ in ſumis honoribus erãt· vel
qui ad puincias gubernãdas pfer
ri ceteris fidei contemplatõne me:
rebatur . Jam vero multitudines
cõcũciũ intra eccleſias pplorum· et
p̄cipue in diebus feſtis innumera:
biles catẽruas p loca ſingula con:
fluentes quis digne poterit expli:
care· cum ne ipſa quidē antiqua re
ceptacula ſufficerent· ſʒ cottidie ora
cionũ dom⁹ dilaterentur· ita vt am
plitudo earũ concludere inſtar vr:
bium videretur . Sic p temp⁹ plu
rimũ eccleſiarũ ſtatus incrementis
proſperioribus augebatur· et gl̃a
earũ terris excedens · et cuncta ſup
eminens feſtinare videbatur ad ce:
lum. Nulla eni occurebat inuidia
nullus liuor nequiſſimi demonis
obuiabat· q̃nquidē celeſtis dextre
fulciebatur auxilio · pplus etiã tũ
bene de deo ppietatis cultu et iuſ:
ticie obſeruacõne pmeritus. Verũ
vbi et nĩia libertate multaq̄ ĩ dul
gencia viciati ſunt mores· et diſci:
plina corrupta ē · dum alter alteri
inuidem⁹ · et alter alteri derogam⁹
dũq̄ nos inuicem mordemus et in
cuſamus ·et aduerſũ noſmetipſos ĩ
teſtina prelia commouemus· dum
verborum iaculis pximorũ corda
terebamus· dum principes cũ prin
cipibus· populi cum populis ſedi
ciones et certamina concitam⁹· dũ
ſimulacõ in vultu ·dolus in corde·
fallacia pfertur ĩ verbis· et malorũ
pſingula cumulus intumeſcit ·di:
uina prouidentia iactura diſcipline
pplo ſuo illatam· ex plurima pace
et nimia ſui lenitate pſpiciens· ag:
greditur pmo ſenſim refrenare lap
ſantes· et itegro adhuc eccleſie ſta:
tu congregatõnibuſq̄ manentib⁹
indulget· interim eos qui erant in
milicia tantũ gentilium pſecutõne
pulſari . Sed cum nullius ex hoc

clementie eius ītellectus pp̄lis redi-
deretur · quinpocius velut ignorā-
tes deum vſqȝ diuina puidēcia res
agi ducerent · et p hoc eo magis p-
ſiſterent in malis ſuis atqȝ ipi qui
duces videbantur et principes · di-
uini mandati immemores effecti ·
aduerſū ſe inuicem contencionib⸗ ·
zelo liuore ſupbia inimicicijs · atqȝ
odijs inflāmarentur · ita vt tyrāni-
dem pocius ꝙ̄ ſacerdocium tenē ſe
crederent · criſtiane humilitatis et
ſinceritatis obliti · ſacra miſteria p-
fanis mentibus celebrarent . Tunc
demum ſcdm vocem jeremie pp̄he
obſcurauit dominus in ire filie ſy-
on · et deiecit de celo gloriam iſra-
hel · nec remoratus eſt ſcabellū pe-
dum ſuorum in die ire ſue · et ſicut
iterū dicunt · ſubmerſit deus omnē
decorem iſrahel · et omnes macerias
eius deſtruxit · et rurſum ſicut dicit
in pſalmis · deſtruxit teſtamentū ſui
ſui · polluit in terra ſanctificatōnem
eius · p eccleſiarū ſcȝ ſubuerſionem
et deſtruxit omnes macerias eius ·
poſuit munitōnes eius timorem ·
diripuerunt pp̄lm eius omēs qui
tranſierunt p viam · p quibus cūc-
tis obprobriū facti ſumus vicinis
noſtris. Exaltauit eñ dexteram in-
imicorū noſtrorū · et auertit adiu-
torium gladij ſui · et non adiuuit
nos ī bello · ſed et deſtruxit eum ab
emūdacione et chorū eius eliſit in
terram. Paucos fecit dies noſtros
et ſup omnia effudit ſuper nos cō-
fuſionem . Sūma namqȝ malorū
nobis affuit omniū tunc cū dom⁹
orationis et eccleſie dei viui ad ſo-
lum deducte ſunt · atqȝ ab ipis ſub-
uerſe ſūt fundamentis · diuine vo
ſcripture in medio platearum igni
cremate. Pro nefas ipi hec noſtris
vidim⁹ oculis · ſacerdotes paſtores
et domini eccleſiarū publice denu-
datos · inuerecunde et ī hononeſte
huc atqȝ illuc ab impijs tradi · ita
vt cōpleretur ille ſermo pp̄heticus
qui ait · effuſa eſt contumelia ſuper
principes et ſeduxit eos in inuia et
non inuia . Sed nō eſt noſtrū de-
ſcribere quanta in ſacerdotes do mi-
ni iniuriarū genera collata ſint · ſi-
cut nec aliud quidē noſtrū duxim⁹
exponere ſingillatim · quanta pri⁹
inter noſtros rabies diſſenſionis
exarſerit. Hoc ſolum hiſtorie tra-
di licuit · quod iuſto dei iudicio et
neceſſaria correptōne diuina ſenſi-
mus manū. Neqȝ eñ refert in me-
dium pſecre · p quibus vel turbo
pſecutōnis inuentus eſt vel quos
quantoſqȝ in fidelitatis pcella ſub-
merſerit · ſed illa ſola conmemora-
bo que vel nobipos dicentes · vel a-
lios edificent audientes . Propter
quod hinc iā diuinos agones bea-
tiſſimorum martirū breuiter ī q̄n-
tum poſſumus explicabimus

Capitulū ij ·

onus decimus agebatur ā-
n⁹ imperij diocleciani mē-
ſis marcius · et diebus ſolempnis
paſche iminebat · cum edita princi-
pis per omnem terrā pponebātur
vt cuncte que vbicūqȝ vſꝙ̄ ſunt ec-
cleſie ad ſolum vſqȝ deſtruerentur ·
ſcripture ſacre igni exurerentur · ſi
quis inter noſtros alicui⁹ honoris

ꝓrogatiua muniretur · ſublata hac
manere ī ſanis · ſi qs ſuorū pmāſiſ
ſet xp̄ianus · libertatem exequi nō
poſſit. Hec omnia hijs que p̄mo
aduerſum nos lata ſunt · contine=
bantur edictis

Capitulū iij.

Poſt non multum temporis
adduntur et alia Iubetur
vt oēs qui p loca ſingula eccleſijs
p̄ſunt primo quidem conijciantur
in vincula · tum deinde omnibꝫ ſup
plicijs ſymulachris immolare co=
gantur. Hic vero ingens ſpeculū
ſacerdotes dei effecti ſunt huic mū=
do et angelis et hominibus · q̄ cū
pſecutoris crudelitate ad ſupplicia
rapentur · et agones mirandos oī=
bus deſudarent · illos autem qui et
multo plures fuerunt quos metꝰ
oppreſſit · et aīi congreſſionem ſo=
lus terror eleſit p̄terire melius pu=
to. Ceteri vero quorum mens
ꝓmptior et fides validior fuit tor=
menta paciebantur. Flagris alȷ̄
diſcerpebantur · alȷ̄ vngulis fodie
bantur · alȷ̄ ignitis laminis vrebā
tur. Ex quibus nōnulli quidē fati
gati cedebant · alȷ̄ vſqꝫ ad finē pa=
cienciam obſeruabant. Exipis aūt
pſecutoribus quidē tāq̄ miseratōe
vſi adhibebant non nullus noſtro
rum ad inceſta ſacrificia · et quaſi ſa
crificaſſent conclamabant cū non
ſacrificaſſent. De alȷ̄s vero cum
appropiaſſent q̄dē immūdis hoſtȷ̄s
acclamabant ipi quod iam immo=
laſſent · et abſcedebant · in eo tātum
culpabiles quod crimen ſibi obiec
tum cum ſilencio paterentur. Alȷ̄
ſemiuiui ſublati tāquam mortui p
iciebantur · alȷ̄ pedibus tracti inter
eos qui ſacrificaſſent deputabātur
alȷ̄ qui ſane exclamabant ingenti
voce · et teſtabantur ſe non ſacrifi=
caſſe ſed eſſe criſtianos · tali gaudē
tes confeſſione decorari. Nōnulli
etiā maiori fiducia neqꝫ immolaſ=
ſe ſe · neqꝫ vnq̄ immolaturos eſſe
teſtabantur. Quibus tn̄ aſſiſtenti=
bus militibꝫ · ora continuo atꝫ ocu
li contundebantur vt tacerent · et vi
olenter expellebantur tāquam ac=
q̄uieuiſſent. Tanti erant impȷ̄s ſtu
dȷ̄ · vt ꝓpoſitum ſuū viderentur im
pleſſe. Sed non aduerſum beatos
martires impune h̄ facere licebat.
Quorum pacientie et magnanimi
tatis virtutē · quamuis nullus dig
ne pferat ſermo · tn̄ ꝓmediocritate
virium noſtrarū q̄ poſſumus enar=
rabimus

Capitulū iiij.

Igitur primo omniū qm ſicut dixi=
mus ignis huius exordiū inter ſo
los militares parua ſcintilla con=
flauerat · cum diligerentur ſi q̄ eēnt
inter milites xp̄iani · vt aut immo=
landum ſibi ſcirent aut miliciā pi
ter vitāqꝫ ponēdā · plurimi exipis
miliciā profide xp̄i pauci etiā aīas
poſuere. Cum vero inde flāma ſu=
mens iniciū tota p populos et ſa=
cerdotes exaggeraſſet icendia · poſ
ſibile non eſt numero cōprehendi
quanti cottidie pene per ſingulas
q̄ſqꝫ vrbes et ꝓuincias martires
efficiebantur

Capitlm · v ·

Atm̄ apud nicomediam vir

quidē de nobilibus honōre et dig
nitate ſecti illuſtris· ſimul vt vidit
aduerſum cultores dei in foro cru-
delia edita pondere · calore nimio
fidei ignitus publice ꝑplo in ſpec-
tante iniecta manu librū inique lé
gis detrahit· ac minutatim diſcerp
ſit · auguſto in eadē vrbe ſimul cū
ceſare conſtituto. Ad quos cum re
latum eſſet religioſi et illuſtris vi-
ri factū· continuo omni in eū cru-
delitatis genere deſeuientes· ne hoc
quidē ſolū efficere quiuerūt · vt eū
meſtū aliquis viderit in penis· ſꝫ le
to atqꝫ hilari vultu cū iam viſcera
in ſupplicijs defeciſſent · ſpiritus tn̄
letabatur in vultu. Ex quo tortor-
es ſui grauius cruciebantur · qd̄
omnia ſuppliciorū genera conſu-
mebant i eū· quē ne triſtem quidē
ex hys reddere potuerunt·

Capitulū vj·

Poſt hunc ad vnū ex doro-
thei ſodalibus qui in cubi-
culo regis erant· quiqꝫ ſemꝑ in ef-
fectu habiti fuerant liberorū· iten-
tōnis transfertur inſania. Etenī cū
de menſis ſupra memorati mar-
tiris ſupplicijs liberius cauſaretur·
educi ipe iubetur inmediū atqꝫ im
molare conpellitur· abnuēs impa
tor appendi· et flagris toto corpe
laniari· videlicet vt doloris neceſſi
tate faceret qd̄ ꝑcipiebatur inuit᷒.
At ille cum maneret immobilis·
viſceribus iam pelle nudatis· iube
tur aceto ac ſale perfundi. Cunqꝫ
etiam hoc tormenti genus conſtan
ter ac fortiter tolleraſſet · craticula
ꝑunis ſb̄ſtrāta poni iubetur i me-
dio · ibiqꝫ quod reliquum fuerat i
verberibus abſumpti corporis ſu-
perponi· et non ad ſubitum· ſed ſen
ſim paulatimqꝫ ſuccendi · quo ſcili
cet pena protelaretur in longum.
Cunqꝫ miniſtri ſcelerum hinc mo
do corpus modo inde verſantes · ꝑ
membra ſingula penas inciperent·
et ſupplicia renouarent · ſperantes
ab eo elicere ſe poſſe cōſenſum· ille
firmus in fide· et ouans in ſpe con
ſumptis iam et igne reſolutis car-
nibus ſuis· vltimum ſpiritū in fide
letus exalat. Tali petrus hoc enim
ei nomen eſt martirio decoratus ·
vere petri extitit et fidei heres et no
minis. Huius inſtitutor in diſci-
plina et magiſter in officijs que in
tra palacium exhibebantur doro-
theus erat cubiculi regꝑ prepoſit᷒
habēs ſecum officio fide et magna
nimitate parum gorgoniū · quo
rum inſtitucionibus optimis om-
nes pene cubiculi miniſtri i fide dei
vigilanter et libere ꝑſiſtebant. Do
rotheus igitur et gorgonius cum
petrum tam crudelibus viderent at
qꝫ inhumanibus ſupplicijs cruciari
conſtanter et libere cur aiunt impe
rator punis in petro mentis ſenten
ciam· que i nobis omnibus viget
Vt quid i illo crimen ducitur · qd̄
a nobis omnibus confitetur. Hec
nobis fides· hic cultus · et vnani-
mis eademqꝫ ſentencia. Quos il-
le cū i medium nichilominus ve-
nire iuſſiſſet· et ſimilibus penis aut
pe omb᷒ ſupplicijs affectos· ad vlti
mū laqueo appenſos necari iuſſit·

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Tunc et anthimus ipi⁹ urbis epiſ
copus in dñi ihesu xp̄i confeſſione
ꝑdurans · martiry gloriā capitis
obtruncacōne ſuſcepit. Hunc aūt
tanquā vere bonū paſtorem viam
martiry ꝑeūtē · vniuerſa pene gre=
gis ſui multitudo ꝓſequitur. Acci
dit nanq; apud nicomediā in ipſis
diebus ptē aliquā palacy icendio
conflagrari. Hoc impator a nr̄is
factum falſa ſuſpitōne preſumpſit
Ex quo ineſtimabili furore ſuccen
ſus · iubet omnes noſtros aceruatī
collectos · alios quidem gladio ob
truncari · alios ignibus conflagra
ri. Sed in illis ꝑ diuinam gratiā
maior fide ignis ardebat. Deniq;
cum aſſiſtentes miniſtri interroga=
rent ſingulos · ſi forte ſacrificaturi
vellent dimitti · tā viri ꝙ mulieres
ne interrogari quidē ſe paciebant=
tur · ſed vltro vel flammis irruere
vel cedētibus gladys certatim ob=
iectare ceruices. Cūq; iā illis ſpecta
toribus ipis nimietas crudelitatis
horreſceret · et miniſtri ſcelerū ptē
ꝑꝑli nauiculis iniectā · in mediū pe
lagus abducunt · ibiq; in ſentencia
fidei ꝑſiſtentes ꝑcipitabantur in ꝓ
fundum. In tantū vero apud eos
rabies crudelitatis exarſit · vt regi=
os pueros martires effectos cū ſe=
cundum humilitatis ordinem fu=
iſſent ſepulture mandati · effoderēt
denuo et corpa eorum ꝓicerent in
mare h̄ dicētes · ne forte dy efficiā
tur xp̄ianorū · et illi q̄ deos adorare
nolunt · ſeruos noſtros incipiant a
dorare. Putant em̄ quod diuinus
apud nos honor martiribus deſſi
ratur. Cum hec apud nicomediā
gererentur · vbi cruentus et ferox
auctor ip̄e crudelitatis piorū car=
nibus inhiabat. Haud ſegni⁹ etiā
apud meletnen ꝓuinciā ſiriamq;
omnes eccleſiarū principes carceri
bus retrudi · et in vincula conici e
dictis princi palibus vrgebantur ·
ſimulq; cū hys ex plebe viri et mu
lieres nobileſq; et ignobiles rapi=
bantur · et fiebat vbiq; ſpeculū mi=
ſerabile ac fedum. Subito nanq;
inueniebatur in vrbe ſilenciū · i car
ceribus conſtipatō · in vrbe ꝑ pla=
teas homo nullus · in carcerib; va
cuus locus nullus · vt non tam rei
ad ergaſculū duci · ꝙ ciuitas tota
migraſſe videretur ad carcerē. Ca
thene q̄ homicidis · adulteris · fene
rarys · et ſepultorum violatorib;
fuerant fabricate · nunc ep̄orū et p̄
ſbiterorum diaconorūq; et electo=
rum atq; omniū religioſorū nomi
nū colla conſtringunt · ita vt crimi
noſis nec vincla ſupeſſent · nec loc⁹
ergaſculi reſideret. Verum cū pue=
niſſet ad principē eſtuare carceres
et ꝑ innocentiū penas locū de eſſe
criminoſis · noua rurſū decreta mit
tuntur · ex hys qui concluſi erāt ſi
vellet immolare liber abſcederet · q̄
vero obnumeret · diuerſis penarū
generibus interiret

Capitulū vij

Cum iam quātē ꝑ ſingulas
ꝓuincias multitudines
martirū et ꝑcipue i affrice ac mau
ritanie · thebaidis quoq; atq; egip
ti religionibus extiterint · numero
cōprehendere quis valeat. Sed ne

illoꝝ quidē quoꝝ agones apud
paleſtinam vel tirum que eſt vrbs
maxima phenicis pñtes inſpexim⁹
vt dignū eſt memorare ſufficimus
Tanta etem̄ ab eis virtute pſeuerā
tie aduerſum illata ſupplicia ꝓ pie:
tate certatum eſt · vt niſi quis pus
domino et ſaluatori noſtro credat
dicenti · q꞉ ecce ego vobiſcū ſū oībꝫ
diebus vſq꞉ ad conſumatōꝫ ſeculi·
et eius virtutē martiribus ſciat eſ
ſe preſentem ·rebus geſtis deroget
fidē . At nos vt dixi non audita ſꝫ
oculis noſtris inſpecta narramus ·
Exquirebantur diuerſa tormento
rum genera ſibiīuicem ſuccedētia
Flagris primo p omne corp⁹ dei
martires carpebātur. P⁹hec trade
bantur ad beſtias · adhibebātur le
ones · vrſi · pardi · atq꞉ omne ferarū
genus · apri quoq꞉ ſed et thauri
quibꝫ ferri et ignis feritas addeba
tur. Preparabātur hec omnia ad
uerſus cultores dei · et omnis cōtra
eos hominū beſtiarūq꞉ et elemen
torum crudelitas armabatur . Ad
hec dei cultores denudati · ſtatuūtur
in medio arene loco . Additur ad
huc arte inter caueas beſtijs furor
et ita ſeuiores ſemetipis effecte p
ruūt clauſtris · replēt ſubito ſtadiū
circūdant eccleſiam martirū · i me
dio ſitā circūeunt ſepius et obluſ
trant · et diuine virtutis adeſſe eis
cuſtodiam ſencientes ꝓcul ab eoꝝ
corpibus abſcedunt. Sed illico fu
ror qui reprimebatur in belluis ·
tranſit in homines . Nemo pñtē
dei virtutē · nemo diuinū pp̄s adeſ
ſe ſentit auxilium · ſed mittūtur q꞉
bus hoc artis eſt inſtigare beſtias
aduerſū eos quos diuina dextera
defendebat. Verum ille vt oſtende
retur omnibus · non feritatē deeſſe
beſtijs · ſed diuinam dei cultoribus
adeſſe cuſtodiā · illos ipos qui ad i
ſtigandum mittuntur in credibili
velocitate diſcerpunt. Et cum iam
nullus ex huiuſmodi artificibus
auderet accedere · iubētur ipſi ſancti
martires commotis manibus et ve
lut ꝓuocantibus incitare aduerſū
ſe beluas . Sꝫ nec ſit quidem pati
aliquid poterant. Verum et ſi for
te aliqua fuiſſet · ex beluis concita
ta · cū ꝓueniſſet ad ꝓximū · ꝓtin⁹ in
ſemetipam conuſa repedabat. Tū
vero ſtupor ingens et pauor omēs
qui in ſpectaculis conſidebant inuaſ
erat · videntes homines nudos in q̄
bus plurimi prime adhuc etatis i
medio tot ac tantarum poſitos o
ferarum intrepidos omnes et ipa
uidos · extenſis ad celum palmis et
oculis ac mente totos cum deo nō
ſolum nichil curare terrena · verum
nec carnem quidē ſuam magnipen
dere · et ipis iudicibus pauore tre
mentibus · reos leto et hilari vul
tu in medio pſiſtere beſtiarum. Sꝫ
o dure et impie mortalium mētes
Beſtiarū feritas dei vͦtute māſueſcit
humana vͦo dei rabies nec ferarum
miteſcit exemplis. Sed temptatur
adhuc ab hominibus deus. Iubē
tur alij vere criminoſi · beſtijs ſub
rigi . Qui tñ illico vt apparuerūt
alius a leone · alius a pardo · ab vr
ſis · alius exeſus · aut a thauro in a
era diſperſus eſt. Et ita omnes itra

momentum tempꝛis pereunt. Sed
ne ſic quidē incitate beſtie cultori-
bꝫ dei aliquid moleſtie generabāt.
diuino ſpiritu eos et muris vali-
diſſimis ambiente. Verax namqꝫ il
le eſt qui dixerat·vbi fuerint ex no
bis duo vel tres ·ibi ero in medio
eoꝛum. Cum ergo nec ſic quidē ali
quid egiſſet humana ſeuicia·iubē
tur mutari fere·et ablatis pꝛioꝛibꝫ
alie rurſū dimitti. Que cum et ipē
ſimiliter vt pꝛioꝛes nichil triſte dei
cultoꝛibus intuliſſent·a motis etiā
hys ſeuioꝛes feris martiribus ho-
mines mittunt · qui ſoli poſſent in
humanitate beluas· crudelitate feras·
atrocitate beſtias ſuperare . Gladys
igitur peragunt·quod beſtys neqꝫ-
uerunt. Et vt in omnibus eos oſ-
tenderent beluis eſſe nequioꝛes·ꝓ-
hibebant etiā cadauera mādari ter
re·ſed iubebant fluctibꝫ dari. Nec
apud tirū venerandi martires qui
ad illa in vrbem de egipti ꝑtibꝫ ve
nerant mirifico certamine deſuda-
runt ꝛc

Capitulū viij.

In ſua vero ꝓuincia apud egiptum
in numerabiles alij· non inferioꝛi
gloꝛia tam viri quam femine ·ſed
et pueri ac ſenes ꝓfide dn̄i noſtri
iheſu criſti p̄ſentem vitam paruipē
dentes·future beatitudinē queſiuē
Quā exipis poſt verbera·poſt vn-
gulas·poſt flagella·alioſqꝫ diuerſi
generis hoꝛribiles cruciatus. flam
mis traditi ſunt ·alij in mare p̄ci-
pitati·nonnulli etiā capite ceſi·ita
vt ſponte ceruices ſuas ſecuribꝫ da
rent·nonnulli inedita conſumpti·
alij patibulis affixi·in quibus qui
dam moꝛe ꝑuerſo capite deoꝛſum
preſſi ſunt·pedibus in ſublime ſub
latis. Apud thebaidam vero oēm
narratōnem ſupat agitata crudeli-
tas ·ꝑ vngulis teſte fictiliū vaſcu-
loꝛum adhibebant toꝛtoꝛes quibꝫ
omne coꝛpus eo uſqꝫ lacerabant.
donec totā carnis traherent cutem
Mulieres quoqꝫ nudas ita vt ne
pudenda quidē contegerentur arte
quadā compoſitis machinias vno
pede in excelſū ſuſpenſas · et capite
in terram dimiſſas · indigniſſimo
ſpectaculo expoſitas pendere per-
diem continuū ſinebant. Alias ſi
cubi vicine ſibi duo arboꝛes inue-
niebantur ·vt quadam abutraqꝫ i
flexis contra ſe inuicem ramis·eiſ
qꝫ ſingulis ſingulos pedes marti-
ris obligātes·ſubito ramos quos
ui inflexerant relaxabant. Qui cū
ad ſitum ſuum naturali impetu re
ferentur·diſcerptis deſpicatiſqꝫ viſ
ceribus ·auulſa ſecum membꝛa ra
piebant . Et hoc non paucis aliq̄-
bus diebus aut paruo tempe·ſed
ꝑ ānos aliquot cottidie quādo mi
nimum decem·interdum aūt et cen
tum in vna die viri vel mulieres·ſ
et paruuli ſupꝛadictis penarū ge-
neribus crucidabantur . Verū et
noſipi ꝑ idem tempus cum ī egip
ti ꝑtibꝫ iter ageremus·oculis noſ-
tris inſpeximus·vt ſedenti ꝑ tribu
nalibus ſeuiſſimo p̄ſidi offerentur
in numeri fidelium populi ·quos
ille ſingulos ꝑ oꝛdinē cōfeſſos ſe
xp̄ianos capite plecti iubebat. Cū
qꝫ hy certatim ſe et ſponte gladio

ſubicerent confeſſione p̄miſſa· ille
inhumanus et crudelis · nec multi
tudinis contemplacione nec virtu
tis eorum magnanimitate ꝑ motꝰ
duci nichilominꝰ omnes et cedi ca
pite iubet. Egrediūtur cūcti p̄iter
ad contiguū menibus campū· nō
carnificum nexibus tracti· ſed fidei
vinculis colligati. Nemo defuit
cum nemo ſe ſeruaret · ſponte oēs
immo et alter alterū preuenientes·
ceruices cedentibus obiectabant· de
fecerunt carnificū manus· et ſucce=
dentes ſibi inuicem fatigati ſunt.
Hebetata ē acies gladij· videbam
feſſos reſidere carnifices vires reſu
mē· animos reparare · mutare gla
dios· diem quoqꝫ ipm̄ non ſufficē
ad penam. Nullus tn̄ ex omnibꝫ
nec paruulus quidem infans deter
reri potuit a morte. Sed hoc ſolū
ſinguli paueſcebant· ne forte dū ꝑ
perum ſol vrgens clauderet diem·
ſeparatus a conſorcio martirū re=
maneret. Hic confidencia fidei con
ſtanter et fortiter cum leticia et ex=
ultacione mortē p̄ntē velut eterne
vite principia rapiebāt. Deniqꝫ dū
priores quiqꝫ iugularentur · reliq̄
non deſidie aut corpori animos in
dulgebāt· ſꝫ pſallentes et ympnos
deo canentes· locū quiſqꝫ ſui marti
rij expectabat· et hec agentes etiam
extremos ſpiritus in dei laudibꝫ ex
alarent·

¶ Capitulū ·ix·

vere mirabilis et omni ve
neratōne dignus grex ille
beatorum· turba virorum forciū·
corona ſplendoris glie xp̄i. Hāc
ſane coronam p̄cioſior omniū la=
pis et gemma nobilior adornabat
Hanc turbam preibat ductor illu
ſtrior· hūc gregē paſtor nobilior
decorabat. Huius martiris paſſio
nem apud gregoriū· hiſtorꝑs egre
gie conſcriptā· recognoui· atqꝫ mi
rabiliter cū apud impios· de diui
na religione nimiū diſputaſſe· et
necem ſocratis philſophi· quā apd̄
athenas ꝑ veritate tulerit i teſtimo
niū illis protuliſſe. Phileas huic
nomen eſt· qui erat ep̄s vrbis illiꝰ
appellatur thimuis. Hic nobilita
tem primi generis ſcdm̄ animi v=
tutē de celeſtibus trahebat · de terre
nis vero quantum ad ſeculum per
tinet· primis in romana republica
fuerat honoribus functus· eruditō
ne quoqꝫ liberalium litterarum et
omnibus que ad animi veritatem
ptinēt exercicijs ad prime eruditꝰ·
nouiſſimā hanc q̄ prior ē omnium
ſecundum deum philoſophiam ita
ſuſcepit · vt omnes qui preceſſerāt
anteiret. Cumqꝫ plurimos propin
quos et cōſanguineos nobiles vi
ros in eadem vrbe haberet· frequen
ter ad p̄ſidē ducebatur · eiuſqꝫ mo=
nitis vt acquieſceret· tot et tantis ꝓ
pinquis exorantibus reſpectum ha
bere vxoris et contemplatōnē ſua=
debatur ſuſcipere liberorum · neqꝫ
cepta preſumptōne perſiſtere. Ille
velut ſi ſaxo immobili vnda alli=
deretur garriencium dicta reſpuē·
animos ad celum tendere · deum in
oculis habere · parentes et ꝓpinq̄s
ſanctos martires et apoſtolꝰ ducē·

Aderat tunc quidã vir agens tur
ba militum romanorum· philoro:
mus nomine. Qui cũ videret phi:
leam circũdatum lacrimis ꝓpinqͣ:
rum· et ꝑſidis calliditate fatigari·
nec tñ flecti aut infringi ullatenus
poſſe exclamabat. Quid inaniter
et ſuperfluo conſtantinam viri tẽp:
tatis. Quid eum qui fidẽ deo ſuam
infidelem vultus efficere. Quid eũ
cogitis negare deum· vt hominibꝫ
acquieſcat. Non videtis ꝙ aures
eius verba veſtra non audiunt· ꝙ
oculi eius veſtras lacrimas non vi
dent. Quomodo poteſt terrenis la
crimis flecti· cuius oculi celeſtẽ glo
riam aſpiciunt et contuentur. Poꝰ
hec dicta cunctorum ira in philo:
romum verſa· vnã eademqꝫ eum cũ
philea ſubire ſentẽcia poſcũt. Qui
bus libẽter annuens iudex · vtrũqꝫ
plecti capite iubet. Verum quoniã
philee fecimus mencõnem et inge
nij atqꝫ erudicionis eius ſtudiũ ꝑ
dicauimus· non videtur abſurdũ ſi
aliqua ex opuſculis eius i quibꝫ de
martirum paſſionibꝫ memorat hiſ
torie huic que ad rem videlicet p:
tinent inſeramus. Scribens igitur
ad thimuitas idem phileas · pꝰalis
quanta hec refert. Horũ vero no:
bis bonorũ exempla ꝓbuerunt be
ati martires· qui ſimul vna nobiſ:
cum in agonibus ꝑdurantes· ſecũ
dũ ꝙ ex diuinis ſcripturis fuerãt
inſtituti· oculum mentis ſue in deo
habentes defixũ· mortem ꝑ pietate
abſqꝫ trepidatõne capiebant inde:
ſinenter. Etenĩ conſiderabant dñm
noſtrũ ihꝑũ criſtũ ꝓpter nos homi
nem factũ hoc nos docuiſſe· vt vſqꝫ
ad mortem obluctemur aduerſum
peccatum. Siquidẽ ipſi nõ rapinã
arbitratꝰ ſit eſſe ſe equalem deo· ſꝫ
ſemetipſum exinaniuit formã ſerui
accipiens· et habitu reptꝰ vt homo
Humiliauit ſemetipſum vſqꝫ ad
mortem· mortẽ aũt crucis. Cuius
exemplũ ſecuti beati martires · oẽs
cruciatꝰ et penas ſuſceperũt· ne fidei
ſue conſcienciam macularent· qm̃q̃
dem ꝑfecta in eis caritas foras eici
ebat timorem. Quorum ſi velim
tollerancie enumerare virtutes et
exponere robur conſcientie· nec m̃
copia tanta ſermones eſt· nec puto
alijs niſi hijs ſolis qui oculis ſuis
ĩtuebãtur que geſta ſunt videri cre
dibilia. Erant eñ expoſiti omnibꝫ
volentibus ꝑ libidine inferre ſup
plicia · et ſi quod aliquis ꝑ ocium
excogitans nouum genus ſupplicij
detuliſſet licebat inferre. Verbera:
bantur ẽgo alij fuſtibꝫ· alij virgis
flagris qꝫ alij· nõnulli loris diſtric
ti· vel funibus adpenſi. Et erat ſtu
dium ꝑſingulos pene nouũ genꝰ
inuenire ſupplicij. Poſt tergũ alij
vinctis manibus adpendebantur·
et trocleis diſtenti· membratim di:
uellebantur. Jam vero vngulis ex
arari vetꝰ et leue ducebãtur. Quõ
et ſi forte genus ſupplicij cuiquam
fuiſſet adhibitum· non vt latroni:
bus et homicidis ſolet tantũ late:
ra fodiebant· ſed et venter et femo
ra ac tibie· et vſqꝫ ad vngues vn:
gula puniebant. Sꝫ ne facies qꝫ:
dẽ ac vultus et frons · a tormentis
remanebat immunis. Addebatur

et hoc ſup omnia vt poſtea ꝙ fu-
iſſent humana corpa abſqȝ oī hūa-
nitate laniata expoſito in publico.
et nudata non ſolum veſte ſ; etiam
cute. crudele cunctis pretereuntibꝫ
ſpectaculum fierent. Quoſdā co-
lūpnis diſtrictos et poſtergū diſt-
ortis brachys vinctos delinque-
bant. Jam vero hy qui ante preſi-
dem ſuſpēdebantur. non id ſolum
temporis quo ab eo vel diſcucie-
bantur vel cruciabantur. ſ; totum
pene diem cū aly actus agerentur
in eculeis exigebāt. ſi forte aliq̄ ex-
hys pſiſtentes iugis pene cōtinua-
tōne a ꝓpoſiti firmitate decidetent.
Tanta vero in hys crudelitas erat
et ī tm̄ ab eis omnis penitus hūa-
nitatis ſenſus aufugerāt. vt poſtea
ꝙ omne corpus vel tormentis vel
verberibus fuiſſet abſumptū. trahi
nudum pedibus rurſū iuberent ad
carcerem. atqȝ ibi cippo neruo pe-
dibus concluſis. recentibus adhuc
terga vulneribus reicerentur in ſo-
lum. teſtarum fragmentis ſubſtra-
tū. Interea ꝙplurimi vſqȝ ad mor-
tem conſtanter et fortiter pduran-
tes. inuentoribus ſcelerum manif-
ſtante crudelitas pudorem non
minimū conferebant. Aly vō re-
cepta corporis ſanitate. ad reparā-
dos denuo agones diſpenſatores
penarū ſponte puocabāt. Quos
illi erubeſcentes rurſū ad tormēta
reuocare. ipa eorū audacia pterri-
ti. capite eos ceci iubebant. Iſte ſūt
veri in deo philoſophi. beati marti-
ris philee voces. quas in vinculis
poſitus et in carcerem retruſus con-
miſſe ſibi eccleſie ſcribebat. quibus
vna ſecū ſocios eos martirū et cō-
ſortes celeſtiū faceret coronarū

Capitulū. x.

am vero illud quod apd̄ frigiam
geſtum eſt quis audeat p̄terire. in
quo et communia humanitatis et
ꝓpria romani regni iura legis vi-
olata ſunt. vbi vrbē quandā xp̄ia-
norum ciuiū in qua cum et popul̄
omnes et honorati viri et curator
ac magiſtrat⁹ xp̄ianos ſe eē nec ac-
quieſcere ad ſacrificandū faterētur
circūdari militibus iubent. cūctoſqȝ
ſimul cum mulieribus viros. cum
paruulis ſenes. cum ciuibus ciui-
tatem. mięcto igni concremari. ita
vt nullus penitus ex illa vrbe etiā
cū opcio violentibus daretur abſ-
cederet. Et hoc in ciues perpetratū
eſt. quod in hoſtes egiſſe notā cru-
delitatis habuiſſet. Verū beati hui⁹
numeroſiqȝ martiry piter ab vniū-
ſa vrbe ſuſcepti. auctor et dux exti-
tit vir pietate et religione atqȝ oī
benignitate clarus adauctus noīe.
patria et genere italus. honoribus
palaty p grad⁹ ſingulos vſqȝ ad
officiorum magiſterium pfunctus
Racōnis quoqȝ p illud tempus
ſummarū pcium adminiſtrans in
ſupradicta vrbe degebat. Cuius in
conſſione xp̄i conſtanciam oīs
populus ſecut⁹. boni ducis exem-
plo ſummarū vere parciū p mar-
tiriū conſecut⁹ eſt palmā

Caplm xi.

ed vnde ſufficim⁹ ꝓpa vni-
uſcuiuſqȝ martiris per ſin-
glos enumerare ſupplicia. Quis

eiſm poſſit vel alia repetere· quibus
apud arabiā ſancti martires ſecuto
ribus ceſi ſunt . Aut quō quis re-
texat que in cappadocia geſta ſunt
vbi crura frangi dei cultoribꝫ iube
bātur . Quis meſopotanie referat
·cruciatus ·vbi xp̄ianos ſumi tergo
ris more ſinglis manibus pedibꝫ
qꝫ ſuſpenſos·amariſſimo fumo ſb
ter ingeſto indignis cruciatibus e
necabant ·alios vero lento igni p
pe adhibito tormentis longioribꝫ
abſumebant

¶ Capitulū xij ·

Illa aūt quomodo replicē que apd
alexandriam geſta etiam veterum
poetarū fabulas vincunt ·vbi ob-
truncatis auribus atqꝫ inhoneſto
vulnere·naribus·manuū quoqꝫ ce
terorūqꝫ membrorum ſumitatibꝫ
amputatis·trūcum abire ſinebant
deriſū . Apud antiochiā vero quō
recordabor traticulas prunis im-
poſitas ·quibus xp̄iani ſup poſiti
torrebātur. Sed inter hec nobiliū
duorum iuuenū factū memorale
ſilere equū non puto . Qui cū cō-
p̄henſi ſimulachris immolare coge
rentur aiunt . Ducite nos ad aras
Et cū fuiſſent adducti ·manꝰ ſuas
ardenti igni ſup ponētes·ſi ſubtrax
erimus īquiūt ſacrificaſſe nos cre-
dite . Et quo ad uſqꝫ caro omnis
in ignem deflueret īmobiliter per-
durarunt . Alij cū ad ſacrificandū
quererentur·ſacrilegā pollutōnem
vitantes·vitā p̄cipicio finierūt·mi
nore quidē tollerancie fiducia·ſed
conſeruande fidei maiore cautela ·
In quibus ādmirablis quidam et

veneranda femina · pulchritudine
pariter et pudicicia formoſa·genere
nobilis·et copioſa facultatibꝫ. Cui
erant due filie virgines honeſte ſa
tis et ad materne pudicicie regu-
lam nutrite· ſpecie ſimul et moribꝫ
emula ſibi ꝓbitate certantes·quas
religioſa mater ſcd̄m p̄ceptum di-
uinum·in timore dn̄i educauerat
Sed p hys que ſupradiximus vel
nature vel inſtitutōnū bonis ·pra-
uorū hominū multa erga virgines
earūqꝫ matrem contencio exagita
batur ·et ſummo ſtudio ſūmaqꝫ oi
pquirebātur . Cūqꝫ declinandi tur
binis gratia ſui abſenciam procuraſ
ſent·agitur omni ītentōne vt earū
p̄ncia fieret·miſſi in hoc ip̄m mili-
tes ·reptas eas venire antiochiam
cogunt. Sꝫ cū purgentibus mili-
tibus · vehiculo impoſite iter age-
rent·talibꝫ religioſa et pudica ma
ter ad filias vtitur vꝫ . Scitis dul-
ciſſime mi filie·quō vos in diſcipli
na dei educauerim· ſatis ꝙ a paru-
ulis deus vobis pater·deꝰ nutritor·
deꝰ inſtitutor extiterit·et quod pu-
dicicie et caſtitatis bonū ita mecū
pariter dilexiſtis·vt ne oculus qui
dē veſter vnq̄ ſicut voß cōcia ſū·la
ſciuo fuerit maculatꝰ aſpectu. Quid
igitur nunc agimus . Videtis qd̄
iſta om̄is vis aut ā deo nos ſtudet
aut a pudicicia ſepare. Proſtituē
tur ergo publicis lupanaribꝫ mē-
bra ·que aer pene ipē publicus ha
buit in cognita. Ne queſo filie·qꝫ
nec tam parua nobis in deo fides ē
vt mortē ptimeſcamus·nec tam de
ſpecta pudicicia vt viuere etiam cū

turpitudine cupiamus. Quin po
cius ſi placet quod in omnibus te
neris. etiam in hoc ſequimini ma-
tris exemplum. Preueniemus im-
puras carnificum manꝰ. et impu-
dicorum ꝑripiamus in curſus. mū
dumqꝫ hunc qui nos ad impurā
et impudicam cōpellit ac ꝑtrahit
vitam. pura et pudica morte dāp
nemus. Cūqꝫ talibus exhortatōi
bus filias ad ſimile ꝓpoſitum vide
ret accenſas. ad fluuiū quendam ī
itinere poſitum venerunt. Vbi cū
ſe humane neceſſitatis cauſa deſcē-
diſſe ſimulaſſent. et paululū cuſto
des. cogente naturali reuerencia ſe
ceſſiſſent. adductis diligenciꝰ hinc
inde veſtibus. minacis ſe fluuÿ ra
pidis miecerūt fluentis. Sꝫ et alie
due virgines per omnia inſignes
ſorores genē nobiles. vita mirabi
les. ꝑme adhuc etatis. ſpecie pulch
re ſatis. ſed amina pulchriores. or
nate moribus magiſq̄ monilibꝫ
ſtudÿs ad prime ꝓbabiles. non fe
rētes violari publicis edictis ac le
gibus caſtitatē. marinis ſe fluctibꝫ
demerſere. Hec apud antiochiam
In regionibus vero ponti. crude-
liora gerebantur. Arundines acu
te quibuſdā ſub vnguibꝫ digitorū
infigebantur. Alÿs plumbū igni
liquefactum ex dorſo diffuſū vſqꝫ
ad loca pudenda quibus naturalis
egeſtio ꝓcurari ſolet īfundebatur
Feminis quoqꝫ veri candentes et
reuſti addentes abſqꝫ vllo humani
tatis miſeracioniſqꝫ reſpectu ī ge-
rebantur ꝑ pudenda viſcerū. et na
turaliū ſecreta membrorū. Sꝫ quid

faciā qm̄ appellatōnes ipſe michi ī
admiſſis facinoribꝫ deſūt. et geſto-
rum ſcelerū nec vocabula quibus
enumerari q̄ant inueniri pn̄t. Su
ſtinebāt tn̄ omnia fortiſſimi et piiſ
ſimi martires. cū optimi et ꝓclari
iudices ī eo ſolo ſapiētiā ſuā omni
bus futurā ī admiratōem crederent.
ſi aliqd noue crudelitatis ſuppliciū
nouiqꝫ generis inueniſſent. Sꝫ cū
aliqñ iam nō ratōne aut humani-
tate crudelitatis tn̄ nimietate ſacia
ti. reſpicere ad immanitatē ſceleris
ſui cepiſſent. deſolatas vrbes ciuibꝫ
qꝫ optimis. rura nudata cultoribꝫ.
orbatos filÿs patres. et parentes li
beris. ad clemenciā ſe humanitatēqꝫ
cōuertūt. edictūqꝫ principale ꝓpo-
nunt. qm̄ fas non eſſet tot ciues ī
quibus fidei ſue eſſet obſtinata per
ſuaſio morti tradere. placere dereliq̄
vt hoc genꝰ hominū nequaquā ſb
iret interitū. omnes tamē qui hanc
ſpeciem confeſſionis tenerent. dex-
tris oculis ferris effoſſis. eiſdemqꝫ
cautere aduſtis. ſiniſtro autē popli
ce nichilominꝰ cautere debilitato.
ꝑſingulas quaſqꝫ ꝓuincias ī eris
ferriqꝫ metalla. vel operis vel pene
grā deportandos. Hec fuit clemē-
cia principalis qua optimis ciui-
bus conſultum eſt. Sed illi quidē
ſuis et videbatur vel moribus vel
vicÿs agebant. iuſtis vero et ſanc-
tis viris corone virtutis et pacien
cie parabantur a domino et ſalua
tore nr̄o. per hec vel explorante fi-
dem credencium ſibi vel merita re-
munerante. Sed ſicut omnes per
ſingulos enūare non ſolū difficile

ſed et impoſſibile eſt q̄ tūc in paſſi
onibus carnis ſue deo gloriā dede
runt·ita omnes penit⁹ omittere et
ne paucorū quidē nominatim fa
cere mentōnem ſatis videtur ingra
tū. ¶Paucos vero memorabim⁹ et
maxime eccleſiarū pncipes p loca
ſua ſingulos martirꝫ gloria coro
natos

¶Capitulū xiij·

Primus nobis i memorijs
piorum fulgens in regno
criſti martir ſcribatur anthimus
nicomedie epiſcopus·capite ceſ⁹.
p⁹ hunc vita et ſtudijs ſemp mar
tir lucianus ·pſbiter antiochenus·
ſ tūc apd̄ nicomediā xp̄i regnū re
bꝫ geſtiſqꝫ p̄dicās. Apd̄ thirū vo
nobiliſſimus in martiribus et a p̄
ma etate criſti inſtitutōibꝫ enutri
tus·tirānio eiuſdē vrbis epiſcop⁹.
zenobius·a ſidona p̄ſbiter et ſilua
nus emeſenorū eccleſie ep̄us ·qui i
ſua ciuitate beſtiarū morſibus ab
ſūptus martirū ſociatus eſt choris
In paleſtina vero primus ſiluan⁹
epiſcop⁹ apud gazam cum pleriſqꝫ
clericorū in metallo aut fanenſi q̈
draginta ſimul capite ceſi. Peleus
vero et nilus epiſcopi cū plurimis
clericis igni conſumpti. In eorum
numero habebatur etiā ceſarienſis
eccleſie flos nobilim⁹ flos et fruct⁹
domi celeſtis pamphil⁹. Apd̄ alex
andriā vero et p omnē egiptū vel
p omnē thebaidam prim⁹ velut lu
cifer quidam inter aſtra conſurgēs
petrus eiuſdē vrbis epiſcopus·doc
trina·moribus·et vita precipu⁹·et
cum eo p̄ſbiter fauſtus et dius ·et
ammoni⁹· nec merito nec iſtitutō
nibus·nec martirio diſpares·phile
as quoqꝫ et eſichi⁹· et facenius·ac
theodorus ep̄i exurbibus egipti·ce
teriqꝫ cum ip̄is innumerabiles no
biliſſima ptulē martiria. Quorū
per ſingula agones deſcribere ne
nos opus noſtrum iuſto longius
dilatemus · ſuis ciuibus qui et ad
dicendum pbe pollent ·et p̄ſtes q̄
tunc aderant derelinquo

¶Capitulū xiiij·

Interea pturbari ſtatum noſtrū ·et
crudeli vbiqꝫ anim aduerſione va
ſtari · eternū pugilemqꝫ illum nō
latuit oculū. Et quomā domin⁹
quidem tradiderat familiam ſuā ca
ſtigari paucis·cruenti vero imani
tatis miniſtri deſeuierunt i multis
ad eſt continuo vltrix dei dextera·et
illos qui primo dum pacem ſerua
rent eccleſie·cum omni pſperitate
impiū gubernauerunt·i tantā rerū
pmutatōnem deducet ·vt auguſt⁹
ip̄e in id vanitatis atqꝫ amencie p
ueniret qd̄ depoſitis cū collega pa
riter auguſto regni inſignibus p
uati·et plebi poſt imperiū viuerēt
Ille vero qui et ſecundus i hono
re poſtmodū etiam in primis ſuc
ceſſor fuit ·qui et inceptor ac ſigni
fer noſtre pſecucionis extiterat ·tā
multis varijſqꝫ morbis et corpis
tabo atqꝫ i ſania mentis efficeretur
vt p⁹lōgos atqꝫ i extricabiles lāg
uores ſcelerum ſuorū furijs agita
tus·ſponte vitā nefariā pderet ·p⁹
earum et filijs ei⁹ diocleciān⁹ vna
cū maximiano q̄ꝫ ip̄e ceſarē fecerat
regnauerunt ānis. Qui poſtea q̄ꝫ

diuinitus regno priuati ſunt· con
ſtanciꝰ conſtantini pater regnū ob
tinuit ꝛc

¶ Capitulū xv·

Sed hec poſtmodū ·tunc vo
in occiduis ptibus quod
maximianus qui et herculiꝰ depo=
ſuerat conſtācius regebat imperiū
Induas nāqꝫ ꝑ curatōnes roma=
nū regum fuerat diuiſum. Sed is
multa clemencia erga homines· er=
ga deū vero religione maxima vte
batur. Neqꝫ vero ex conſorcy ra=
bie regnum ſuū piorum ſanguine
maculauerat· neqꝫ oratōnū domos
et conuenticula noſtrorū imitatus
maximiani veſanā hoſtili vaſtatōe
deſtruxerat· quin pociꝰ cultores dei
veneratōne habuit et honore Vn̄
et merito religioſus pater religio
ſorem filium conſtātinū regni be=
ne parti reliquit heredē. At vero cō
ſtantinus poſt conſtanciū patrem
ſuum ſuſcepit principatum . Con
ſtantinus ſtatim vt romani regni
apicem ex paterna hereditate ſuſce
pit· mira quadā dei gracia ciuibus
carꝰ· exercitui acceptus· viris forti
bus imitandus· facinoroſis vero et
ignauis terribilis fuit . In obſer=
uancia quoqꝫ religionis lōge etiā
patrem vincere ſtuduit. Conſtan=
tino impante· licinius qui eiꝰ ger=
manam accepat vxorē · affinitatis
cauſa aſſumitur in imperium . Sꝫ
et liciniꝰ cōmuni oīm ſentencia aſ
ſcitus in imperium auguſtus pro
nunciatur . Que res maximinum
vehemēter offenderat· quod is tūc
adhuc ſolūmodo ceſar ī orientis p
tibus habebatur· neqꝫ id vltra fe=
rens vi raptum ſibimet auguſti no
men aſſumit. Maximinus vero q̄
et herculius quem paulo ante co=
legam fuiſſe diocleciani et cum eo
imperij inſignia depoſuiſſe memo=
rauimus· cum a filio maxencio in
vrbe roma tirannidē tenete fuiſſet
expulſus· ad conſtantinū tanq̄ ad
generum miſeratōnis cauſa confu
giens· inſidias ipſi a quo religioſe
ſuſceptus fuerat molitus· in quibꝫ
turpiter deprehenſus· turpius perpe
ita vt poſt interitum ſtatue eiꝰ atqꝫ
imagines aufferentur· et in edibus
publicis vocabula eiꝰ nominis mu
tarentur·

¶ Capitulū ·xvi·

Huius igitur filius maxēciꝰ
qui in vrbe roma tirānidē
cepit· primo velut imitande erga
ſe plebis gracia fidei noſtre venera
torem ſe eſſe ſimulabat· et ab hꝫ per
ſecutōnes reprimi· omneſqꝫ iniuri
as a xp̄ianis aceri iubet · ſed nichil
in reliquis artibus ſuis nichil ī vi
ta ł moribus quod criſtianis pri
mū videretur oſtendit. In tanta ete
nim flagiciorū et ſcelerum fece ·ī tā
to impuritatis ceno verſabatur vt
nichil prorſus facinorum peſſimo=
rum ab eius nō dicam vita ſꝫ vmꝰ
ſaltem diei actibus eſſet alienum
Denique ſenatorum et maxime no
bilium matronas publice abſtra=
hi atqꝫ ad ſuā libidinē duci impa
bat· et poſt concaminatōnem viris
ſuis reddi iubebat· non tā expleta
adulterij libidine q̄ȝ imutaꝶ. Tātꝰ
vo meꝰ patres plebēqꝫ oppreſſerat

vti ne hoc ipm̄ quod in metu erāt
palam oſtendere auderent . ſed fe=
rebant in ſuetam ſeruitutē gemen
tes . et aliquit proliberate cogitare
metu prohibebantur . cum ille non
iam ira ſed libidine cedis agitare
tur . Deniqꝫ quadam die imperat
militibus ſuis exire per plateas to=
cius vrbis . vt omnes qui occurriſ
ſēt cuiuſcūqꝫ etatis et cuiuſuis ſex
us gladys cederent . innumerareqꝫ
multitudines populi romani non
hoſtium ſed ciuium telis deiecte ſūt
Senatores vero et hy maxime q̄ l
honoribus vel opibus clariores ī
curia videbantur . confictis crimini
bus tāquam rei puniti proſcripiqꝫ
ſunt . Addit etiam hoc faſtigiū ſce
leribus ſuis . et artis magice induſt
riam ſummis ſtudys excolit . atqꝫ
ad miniſteria ex plenda ꝑquireban
tur mulieres nobiles et grauide
et ad hibite funeſtis ſacris . medie
ſcindebantur . Rapiebantur et pu
uli infantes . eorumqꝫ exta viſceri
bus euulſa ꝑ ſcrutabantur . Jugu
labantur et leones . et nefandis q̄=
buſdam cōmentis et precatōibus
demoniaca arte cōpoſitis bella di=
cebantur per hec arceri . et credeba=
tur uis falſqꝫ regni ꝑfectus poſſe ſ
uari . Hys vō malis omnibꝫ etiā
illud additur . quod omnes qui ꝑ
ceteras vrbes vel agros fuerant ty
rānica crudelitate deterriti dū nich
il ſibi ad vitam tutum putant relic
tis ꝑ loca abdita et latebras eunt .
Omni ſtudio arandi ſerendiqꝫ ceſ
ſante tanta fames vrbem atqꝫ oia
loca inuaſerat vt nichil reliqui ad
uite ſubſidium fieret

¶ Capitulū xvij.

In orientis vero atqꝫ egipti partibꝫ
maximinus ſimili ꝑ omnia crude=
litate et veſania tirannidem gere=
bat . ita vt alter alterum vtpote in
tirannide ſocius etiam in ſceleribꝫ
videretur imitari et neſcires cui po
tiſſimū dare flagiciorū palmā de=
beres . Eo ſane maxencius pire ſociū
ſceleris videretur quod etiam pu=
blicos honores et maximos ma=
giſtris magorū et malarum artiū
doctoribus decernebat . Simulach
rorum quoqꝫ cultui ſatis ſupſticio
ſe dedicus erat . ita vt ne ad paruū
quidem motum ſiū augurijs et di=
uinatōibus ac ſymbolis acquieſ
ceret . Vñ et vehemencior aduerſum
nos et grauior prioribus ꝑſecutor
fuit . Vetera quoqꝫ delubra et olim
etiam ab ſtudioſis cultoribus dere=
licta . renouari omnia iubet . ſacer=
doteſqꝫ hys et pontifices ꝑſingu=
las ꝓuincias nobiles q̄ſqꝫ et alys
iā honoribꝫ functos . miniſtris mi=
litaribꝫ et ſalarys additis decernit .
Nec mirū . qui et manifeſtos male
ficos vel rectores ꝓuinciarū vel du
ces militum ꝓmoueret . Hꝫ ob hu=
iuſcemodi vanitates miniſteriū ꝙ
plurime copie auri argentiqꝫ que=
rebantur . Ex quo accidit . vt omēs
vbiqꝫ ꝓuincie diuſis modis et oc=
caſionibus nudarētur . Agrauādo
cenſum . tributa multiplicando . lo
cupleciores quoſqꝫ exquiſitis aut
eciā confictis iniurys condēpnādo .
alios vō etiā ꝓſcribendo oēs priuar
bonis paternis auitiſqꝫ familys

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

euoluebat. Vnde auri montes vt ita dixerim congregatos·familia=ribus ſuis ac ſatellitibus largieba tur. In conuiuijs vero tam pfuſꝰ erat tamq; temulentus vt inſanus mente captꝰ et vim furore putare=tur· et crebriꝰ fieri iuberet ·que die poſtera ſe iuſſiſſe neſciret. Delicijs luxu·atq; omni diſſolucionū genē fluitans·turpiſſima ſuis militibus prebebat exempla. Deniq; quitq̄d laſciue·quitq̄d petulanter quitq̄d luxurioſe geſtum a rectoribus vel militum vel puinciarū fuiſſet·mul tū cedebat ob impatoris exemplū· Cui inter cetera etiā hoc ſingulare ſtudiū erat ne vllā non dico vrbē ſ; vel hue oppidū abſq; adulterio nobilium matronarū que perloca fuiſſent repte ·vel corruptōne vir ginū ptteriret. Qualis hic tantus q; vir q̄ pudicicie·honeſtatis·iuſti cie·ac tocius equitatis hoſtis pub licus erat · quid nam xpianorum hoſtis et pſecutor exiſteret. Aduer ſum quos tm̄ crudelitatis exercuit· vt pceſſores ſuos vincē feſtinaret in ſcele. Ignes ·laminas· cruce· beſtias·maris pfundum·obtrunca ciones membrorum·effoſſiones o culorū·et ſingulis membris ſpecia lia inferre ſupplicia geſtiebat·cum tū magis illi conſtantes et fortes inuenirentur in tollerando·quam iſte ingenioſus et callidus in exq̄=rendo. Vincebatur etenī ſepiꝰ non ſolum a viris ſed etiā a feminis ·q̄ verbo dei et fidei calore ſuccenſe·vt femine quidē cōprehendebantur ·ſ; vt viri fortes in certamine corona

bantur. Mortem pmpcius ſubire immo vo et vltro expetere · quam corpis maculā recipe malebāt. Ve rum cū duobus grauiſſimis dn̄is libidine et crudelitate pceps agere tur·fuit apud alexandriā dorothea quedā ſatis nobili orta familia in=gentibus diuicijs et ppinquis no=bilibus pollens. S; in ea ingenij atq; induſtrie bonū ceterarūq; ho neſtarū arciū ſtudia magis q̄ hec vigebant. Forme vero et decoris gloria tanta ei fuit·vt mirū ac ſpe ciale in ea dei figmentū crederetur· ſ; illa q̄ religione animi et honeſta te viri pulchrior quam vultu cor poris eſſe ſtuderet·equiſſimo men tis iudicio·quod pulchrū et decorū inter homines videbatur·id pociꝰ deo conſecrare q̄ vſui humano ſtu duit indulgere·vt virgo deo ſecra ta pſiſteret. At ille q̄ diuia atq; hūa na· libidie ſibet crudelitate fedaue rat·cognito ſoliꝰ forme nō eciā ige nij ac ppoſiti bono ad cōtaminādā gīnē ac polluēdā eiꝰ caſtitatē aīmū itendit. Conpto vo qd xpiana eſ ſet q̄ ſcdm ſua dicta pene magiſ q̄ libidini ſubiciēnda videretur·i am biguo poitꝰ eſtuare cepit·et i q̄ ſe pte vterret ignorare. S; v dubios aīos libidi q̄ ei laciꝰ dn̄abatur ob=timuit et expectātē vgīnē p martirio ad ſupplicīū rapi porceptos nūcios d ſtupro ītpellauit. Illa eq̄ nefas ſi bi eē rn̄dit·tēplū corpis ſui qd ſeſe deo cōſecrauerat·idolorū cultu aut libidis cōtagiōe poluē pide ſeq̄dā ad mortē patā eē·ac crudli vo tirā no nō decē bladū aliq̄d aut molle

nec eſſe dignum reſolui ēga ſe tru
ces animos · q̄s cottidie vndatim
xp̄ianorum pfuſus cruor duraret
Ad que reſponſa cum ille libidine
accenſus acrius incaleſceret · et niſi
verbis acq̄euiſſet vi agere decerne
ret . Omnibus virgo pudiciſſima
facultatibus ſuis domoq; ac fami
lia derelicta · noctu clam cū paucis
fideliſſimis famulis et cum amiciſſi
ma ſibi comite caſtitate diſcedit at
q; illuſum tirānum vanū amentē
q; dereliquit. Sz et alias plurimas
nobiles mulieres ſimul ac v́gines
exemplo illiꝰ adortus · ſꝫ et exemplo
nichilominus illius paraciores ad
mortē quam ad ſeruitutem libidi=
nis nactus · crudelibus ſupplicijs af
fici iubet . Que multo ꝓmpciꝰ et
lecius quam ceteri omnes mortem
ſubibant quod duplices ſibi coro
nas a domino preparandas nō ſo
lum ꝓ pietate · verū etiā ꝓ caſtitate
credebant . Sed in hys relatōnibꝫ
poſitum ſilere equū non puto · etiā
nobiliſſime femine in vrbe roma mi
rabile factum ſofronie · cuiꝰ vir p̄=
fectus vrbis rome ſub maxencio ti
rāno degebant. Qui cum de ſupra
dicte femine pulchritudine cogno
uiſſ; vt ei mos ēat miſſis ſtuprorū
miſtris deduci ad ſe feminā iubꝫ.
Illa rem ad maritū detulit . Qui
cum cōpiſſet multa ſecum voluēs
ad vltimū aliciꝰ ingemiſcens · et qd̄
inquit faciemus · quibus aut hec
tolleranda ſunt aut anima ponen
da . Tū illa vt maritum vidit me
tu mortis perteritum · ꝓdidiſſe pu
diciciam ſuā · paululum ait hys q̄

miſſi fuerant expectare docet com
poſita vt decet et adornata proce=
dam . De hinc īgreſſa cubiculum
cum prius defixis genibus oraſſet
tāquā pudiciam ſuam deo immo=
latura · pectus ac viſcera correpto
mucrone trāſuerberat · extremos hꝰ
modi nuncios ad tirānum per aſ=
ſiſtentes famulas mittens . Tales
ait magis placent criſtiane femine
tiranno . Hoc modo in oriente ſi
mul atq; occidente velut vno demo
nis ſpiritu armati et paribus eiſdē
vicijs accenſi deſenebant cum tamē
per hec xp̄ianorū virtus animi et
conſtancia fidei ꝓbacior et magni
ficencior redderetur. Sed cum per
decem continuos annos in orietis
ꝑtibus ſimil̄ etiam maximini pri=
cipis erga xp̄ianos fuiſſet graſſa=
ta crudelitas et īnumera hominū
milia deum verū colentium neci de
diſſet · cūq; vires crudelitati ac libi
ni ſue indeſinenter ſuggeret temu
lencia · et neq; conſilium neq; ſacie
tas finem vllum aut modū īpone=
ret · adeſt cultoribus ſuis diuina ꝓ
uidencia · et quos ꝑ ignem ꝓbaue
rat · educit ruſꝰ ad refrigeriū. Ipſe
namq; auctorē ſceleris vlcio diui=
na corripiuit · et ille q̄ letis ac ſag=
matis carnibus incedebat ſupbus
inflatis ſubito viſceribus ſupura=
tiſq; diſcenditur . ī profundioribꝫ
dehinc pectoris ꝑtibus obortū vul
nus totus intrinſecus viſcerum ſe
ceſſus tabo ſerpente dpaſcitur. Pꝰ
etiam fiſculis quibuſdā ī ſupficiē
purulencis meactibꝫ ad aptis d̄ in
teriorībꝫ putrefacti vulneris venis

ebulire undatim cepit innumera ṽ
mium multitudo. Fetoꝛ vero tam
ītollerabilis erat · vt nullus omni
no ne medicoꝝ quidē ꝓpius poſ
ſꝫ accedere · quod carnis ſatis lete
et in omni luxuria nutrite · grauio
rem ex coꝛruptōe nidoꝛem putre
dinis exalabant . Deniqꝫ pleroſqꝫ
medicoꝝ qꝺ nec moꝛbo aliq̄d me
deri nec vim fetoꝛis tollerare poſ:
ſent interfici iubet . In quibus cū
quidam iugulandus pocius quā
medicaturus aſſiteret · inſpirat⁹ a
deo · cur īquit impatoꝛ erras · et qꝺ
de⁹ infert ab hominibꝫ putas poſ
ſe reuocari. Nec humanus eſt iſte
moꝛbꝫ · nec a medicis curatur. Sꝫ
recoꝛdare quāta in ſeruos dei ege
ris · quāqꝫ in religionem diuinam
impius et pfanus extiteris · et intel
liges vnde tibi ſint poſcenda reme
dia Nam et ego quidā moꝛi cum
ceteris potero · tu tamen a medicis
non curaberis

Capitulū xviij·

Tūc primū ſe maximin⁹ ho
minem eſſe itellexit et ſce
lerum ſuoꝝ imanitatē recoꝛdat⁹.
pꝛimo omniū erraſſe ſe et impie e
giſſe ꝯfitetur · et velut ſatis facere i
cipit deo. Tum deo cōuocatis hys
qui i officio publico ſibi parebāt
legem ſcribi et confeſtim emitti iu
bet · quia non ſolum a xp̄ianis deſi
nat pſecutō et arciatur omnis iniu
ria · verum et reedificari eoꝛum per
mitterentur eccleſie · vt ſolitis culti:
bus et obſecratōnibꝫ vacantes etiā
ꝓ ipi⁹ ſalute excelſo ſupplicant deo
Quibus dicto cicius pꝑratis cō
tinuo p ſinglas quāſqꝫ vrbes edic
ta mittuntur · continentia hūc mo
dum. Impatoꝛ ceſar · galeri⁹ max
iminus invictus auguſtus · pon:
tifex maximus germanicus · egipci
acus thebaic⁹ ſarmatic⁹ quinquies
berſicus · bis carpitus · ſexies arme
nicus · medoꝝ et adiabenoꝝ vic:
toꝛ · tribunicie poteſtatis vicies · im
patoꝛ decēnouies conſul octies · pa
ter patrie ꝓ cōſule · et impatoꝛ ceſar
flaui⁹ · valerius conſtancius · pi⁹ fe
lix · invictus auguſt⁹ · pontifex max
im⁹ · tribunicie poteſtatis impatoꝛ
quinquies conſul pater patrie ꝓ
conſule. Inter cetera que ꝓ utilita
te rei publice diſponim⁹ · nos q̄d
p̄mo volueram⁹ ſcd̄m antiquas le
ges et publicam romane obſeruā
cie diſciplinā cuncta moderari · iter
qꝫ etiā hoc addere · vt xp̄iani q̄ pat:
nam religionē reliquerant · ad eam
rurſum reuerterentur . Verum qm̄
iudicio quodā animi ſui tāta eos
obſtinatō rei huius habuit · vt nul
lo modo redire vellent adritū reli:
gionis antique a maioꝛibus fue:
rat inſtituta · ſed eo magis ꝓ uolū
tate ſua vnuſquiſqꝫ legem ſibi ipē
conſtituit et in locis diuerſis plebs
diuerſa concurrit. Cūqꝫ pro hys a
nobis ꝓpoſitū fuiſſet edictum vt
ad patrias leges redirent et antiq:
t⁹ conſtitutas plurimis eoꝛum pe
riculis ſe pocius ſubicere moꝛteſqꝫ i
numerabiles tollerare quam obe:
dire p̄ceptis talibus maluerūt. Et
qm̄ multos adhuc i eodē animi iu
dicio durare puidimus · ita vt nec
dys celeſtibus honoꝛem debitum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

redderent · nec ſue religionis ſatiſ=
facē viderentur · reſpicientes ad ſo=
litam manſuetudinem clemencie
noſtre quam conſueuimus omni=
bꝫ hominibꝫ dare veniā libēt etiā
erga hos indulgenciam noſtram
credidimus porrigendam · vt rur=
ſum ſint criſtiani · et conuenticula
in quibus orare conſueuerūt extru
ant · et reedificēt · ita tū vt nichil cō
tra diſciplinam publicam gerent ·
Alijs vero epiſtolis iudicibus in=
dicauimus · quid eos oportat obſer
uare. Vnde conceſſa hac noſtra in
dulgencia exorare debent deū ſuū
ꝓ ſalute noſtra et ꝓ rei publice ſta
tu · vt omnimodo in colomi conſi=
ſtente republica · etiā ipſi ſecuri agē
in ꝓprijs laboribus poſſint. Nec
de latino in grecum verſa · nos rur
ſum transfundimꝰ in latinum · Sꝫ
poſt hec qd conſecutū ſit videamꝰ.

Explicit liber octauus hiſtorie ec=
cleſiaſtice.

Incipiunt capitula noni libri ec=
cleſiaſtice hiſtorie

De ſimulata indulgēcia j
De poſteriori perurſione ij
De ſimulachro quod nuper apud
antiochiam fuerat conſecratū iij
De ſentencijs que aduerſum nos
late ſunt iiij
De actis falſis v
De hijs qui eo tempe martires ex
titerunt vj
De hijs que aduerſū nos tabulis
ereis ſcripta ſunt vij
De hijs que poſt acciderunt bellis
peſtibꝫ fame · et de morte tirānorū.
viij
De victoria conſtātini īpatorū ix
De ꝑdicione vltima inimicorum
noſtrorum x

Explicint capitula noni libri ec
cleſiaſtice hiſtorie

Incipit liber nonus hiſtorie eccle
ſiaſtice

Capitulum j

uiuſcemōi edic
tis īperialibus
per omnē locū
aſie pontiqꝫ ꝓ=
poſitis velut ex
ingentibꝫ tene=
bris ſubitū lu=
men refulſit. Sed maximinus qui
in orientis partibus ceſaris tiran=
nidē pocius ꝙ locum tenebat · tāꝙ
crudelitatis ſue materiā ſibi ſubtra=
hi nō ferens · cū ei diſpliceret edic=
tū · nec tū auderet obſiſtere · ꝓponi
publice legē et ī omnibꝫ ī noticiā
venire non patitur · verbo tū iudi=
cibus ꝑcepit · inducias xpianis ite=
rim dare · Sed ſabinꝰ qui ꝑ illud
tempus prefecture culmen regebat
omni ꝓuinciarū iudicibus ſcribēs
et ꝑlatam impatoris inferens legē
manifeſtū effecit cūctis id qd max
imianꝰ obſcurare temptauerat. Iu
dices vō ꝑſingulas ciuitates edic=
ta mittentes · legē ꝙ ꝑferētes · relax
ari cunctos qui tenebantur ī carcē
quiqꝫ in metallis aut quibuſlibet
vinculis aſſeruabātur oēs abſcedē